

О. С. Вовк,
аспірант кафедри економіки,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2917-5082>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.292

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СЕКТОРУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

О. Vovk,
Postgraduate student of the Department of Economics, Dnipro State Agrarian and Economic University

ECONOMIC FOUNDATIONS OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE ORGANIC AGRICULTURAL SECTOR IN UKRAINE

У статті проведено дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та розвитку органічного сектору сільського господарства в Україні. Обґрунтовано, що перехід до органічного сільського господарства не є лише екологічною вимогою, а виступає потужним економічним інструментом, що дозволяє підвищити конкурентоспроможність вітчизняної агропродукції на світових ринках, зокрема європейському.

На підставі фактичних даних встановлено, що, незважаючи на повномасштабні бойові дії та логістичні труднощі, галузь демонструє стійкість та потенціал до зростання. Запропоновано поетапний підхід до формування малих господарств, що включає відбір, сертифікацію, розробку бізнес-планів та вихід на ринки збуту. Обґрунтовано, що за належної державної підтримки та розвитку ринкової інфраструктури (сертифікаційні центри, екомаркування, маркетингові служби) площа органічних земель може досягти 560 тис. га. Зроблено висновок, що органічне сільське господарство є новою філософією господарювання, яка поєднує інтереси економічного зростання, соціального розвитку сільських територій та збереження довкілля для майбутніх поколінь.

The article provides a comprehensive study of the theoretical, methodological, and practical aspects of the formation and development of the organic agricultural sector in Ukraine. The relevance of the study is driven by the need to find alternative ways for agricultural production development amid ecological crises, soil resource depletion, and the growing consumer demand for safe and environmentally friendly products. The authors substantiate that the transition to organic agriculture is not just an ecological requirement but acts as a powerful economic tool that allows increasing the competitiveness of domestic agricultural products in world markets, particularly the European one.

The paper analyzes the world experience of organic farming development and the possibilities of its adaptation to Ukrainian realities. Special attention is paid to the analysis of the current state of organic production in Ukraine, the dynamics of changes in agricultural land areas certified for organic production, as well as the structure of exports and the domestic market. Based on factual data, it was established that, despite full-scale hostilities and logistical difficulties, the industry demonstrates resilience and growth potential.

A separate section of the article is dedicated to the organizational and economic mechanism for the functioning of organic farms. Models of organic-type farms (family farms, cooperatives, agricultural firms) were developed, and optimal zones for their placement were determined depending on the natural and climatic conditions of Ukraine, particularly in the Carpathian region and Polissya. A step-by-step approach to the formation of small farms was proposed, including selection, certification, business planning, and market entry.

The article calculates forecasted figures for land areas under organic agriculture until 2025 in terms of industries (grain farming, vegetable growing, horticulture) and regions. It is substantiated that with appropriate state support and development of market infrastructure (certification centers, eco-labeling, marketing services), the area of organic land can reach 560,000 hectares. It is concluded that organic agriculture is a new farming philosophy that combines the interests of economic growth, social development of rural areas, and environmental protection for future generations.

Ключові слова: органічне сільське господарство, сталий розвиток, аграрний сектор України, екологічна продукція, сертифікація, конкурентоспроможність, фермерські господарства, природно-ресурсний потенціал, екомаркування, аграрна економіка.

Key words: organic agriculture, sustainable development, agricultural sector of Ukraine, ecological products, certification, competitiveness, farms, natural resource potential, eco-labeling, agricultural economy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Світовий досвід свідчить про те, що забезпечення сталого розвитку сільського господарства стало нагальною необхідністю. Концепції традиційної (індустріальної) технології вирощування сільськогосподарських культур мають бути суттєво переглянуті не лише з позиції природокористування, а й покращення економічної ситуації в галузі. У сучасному демократичному суспільстві відбувається реальне усвідомлення екологічних потреб, що відбуваються у світі. В результаті за останні двадцять років зріс інтерес до екологічних проблем землеробства, яке сприяє природному відновленню родючості ґрунтів та підтримці рівноваги природи, від чого залежить економіка сільського господарства. Дедалі більша кількість фермерських господарств США, Китаю, країн Євросоюзу та України почали вести свої господарства в гармонії з природою. Кінцевою метою їхньої діяльності стають екологічно збалансовані землеробство та тваринництво, і така технологія виступає як альтернатива традиційному індустріальному землеробству [1].

При цьому вибір органічного сільського господарства в цих країнах не означає повернення до екстенсивної технології. Формування органічного сектору передбачає пошук та впровадження нових технологій з науково обґрунтованої позиції та законів оптимального природокористування. Тому вибір нових напрямів розвитку галузі та надання необхідних прав у використанні можливостей різних форм господарювання може забез-

печити сталий ріст сільськогосподарського виробництва. У цьому контексті формування та розвиток органічного сектору сільського господарства дозволяє серйозно змінити механізм функціонування галузі в умовах ринку.

Практика показує, що національні традиції українського народу, багаті на досвід раціонального господарювання на землі, самі визначають потреби в розвитку тих галузей рослинництва і тваринництва, які засновані на раціональному використанні природно-ресурсного потенціалу для виробництва затребуваної ринком продукції [1; 4]. Саме природно-кліматичні особливості України, з одного боку, та вирішення проблем в організації вискоєфективного сільського господарського виробництва, з іншого, виступають найважливішими аргументами формування конкурентоспроможного органічного сектору сільського господарства. Вирішення цього завдання вимагає розробки концепції екологічно стійкого соціально-економічного розвитку України.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Теоретичні принципи та практичні прийоми формування різних течій і шкіл органічного сільського господарства сформульовані у працях Р. Штайнера (Rudolph Steiner), А. Ховарда (Albert Howard), лорда Нортборна (Lord Northbourne), Дж. Родейла (Jerome Irving Rodale) та інших. У розвиток теорії та практики органічного сектору значний внесок внесли вчені, які заклали основи

грунтознавства та екологічного землеробства: В.В. Докучаєв, В.Р. Вільямс, М.І. Вавилов та інші.

Соціально-економічні аспекти формування та розвитку органічного сільського господарства відображені в роботах сучасних українських та зарубіжних дослідників: С.Н. Бобильова, Д. Шпаара, а також вітчизняних вчених, таких як В.П. Галушко, А.О. Швайка, які досліджують питання сталого розвитку сільських територій та еколого-економічної ефективності виробництва. Обґрунтування механізмів розвитку сільського господарства на основі використання природно-ресурсного потенціалу України присвячені роботи багатьох вітчизняних фахівців.

Незважаючи на достатню кількість робіт, пов'язаних із дослідженням шляхів розвитку сільського господарства, наукове обґрунтування формування його органічного сектору в Україні в сучасних умовах залишається актуальною досліджуваною проблемою.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є наукове обґрунтування соціально-економічних аспектів формування органічного сектору сільського господарства України, що забезпечує вибір нового напрямку розвитку галузі в умовах ринкової економіки, на основі використання природно-ресурсного потенціалу та традицій українського народу у виробництві затребуваної на різних ринках екологічно чистої продукції.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Сформована в Україні проблема збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь поставила перед вітчизняним агропромисловим комплексом завдання пошуку альтернативних шляхів розвитку галузі. Для вирішення екологічних проблем науковцями країн Європи та Америки запропоновано перейти на органічне сільське господарство, яке, починаючи з 90-х років минулого століття, досить швидко поширюється у світі, перетворюючись на економічно значущий сектор. За даними Міжнародної Федерації рухів за органічне сільське господарство (International Federation of Organic Agriculture Movements — IFOAM), у 130 країнах світу поряд із традиційним сільським господарством активно займаються веденням органічного сільського господарства, де обсяг сертифікованої органічної продукції щорічно зростає на 20-30%. Країни Азії, за даними FiBL, займали третє місце за площею екологічного землеробства (21%). Китай за цим показником вийшов на третє місце у світі, де площа досягла 2,3 млн га. При цьому за 2005—2006 рр. ця країна змогла збільшити розміри земель, відведених під органічне сільське господарство, в одинадцять разів, що було пов'язано з надлишковістю трудових ресурсів. У цій країні виділення дотацій і субсидій для розвитку ринку екологічно чистої продукції в межах "Національної програми з екомаркування" дозволило збільшити реальні доходи селян на 7% [1; 4; 5]. В Україні також існує значний потенціал для зростання цього сектору завдяки великим площам сільськогосподарських угідь. При обґрунту-

ванні цього способу ведення галузі вони виходять не тільки із задоволення зростаючої потреби населення в екологічно чистих продуктах харчування, але й з відновлення природних властивостей ґрунту. Згідно з визначенням МСГ США, "Органічне сільське господарство — це екологічна система виробництва, яка підтримує і збільшує біорізноманіття, біологічні цикли та біологічну активність ґрунту".

З урахуванням цього, сутність органічного сільського господарства, на наш погляд, коротко можна визначити як поняття, що включає всі системи землеробства, які спираються на природні засоби, ґрунтуються на врахуванні природних потреб рослин, тварин і навколишнього середовища, метою чого є виробництво екологічної продукції, підтвердженої сертифікатами, розробленими на основі вимог Міжнародної Федерації руху за органічне сільське господарство.

У багатьох розвинених країнах органічне сільське господарство розглядається як основа підтримки екологічної рівноваги природи, за допомогою якого йде процес відновлення природних ресурсів. Зараз у США, країнах Західної Європи, Індії, Новій Зеландії, Австралії та інших індустріально розвинених країнах застосовуються найбільш ефективні методи відновлення природних ресурсів шляхом застосування природних біологічних циклів і біологічних методів захисту. Необхідно зазначити, що в усьому світі поки немає єдиного доступного підходу переходу до органічного сільського господарства. Це пояснюється неможливістю відділення принципів агрономії від економічних цілей окремих фермерських господарств [1; 4].

Природно, при переході від традиційного сільського господарства до органічного відбувається суттєва зміна системи ведення господарства. Перехід до органічного сільського господарства в Україні може здійснюватися з урахуванням наступних обставин:

По-перше, при переході до органічного сільського господарства необхідно враховувати різноманітні фактори різних природно-кліматичних зон країни, специфіку даної місцевості. Тут важливу роль для формування можуть зіграти Карпатський регіон та Полісся, де значні площі земель мають високий потенціал для екологічного виробництва.

По-друге, досвід ведення особистих підсобних господарств населення та фермерських господарств показує, що вони часто використовують технології органічного сільського господарства, тобто не застосовують хімікатів, отрут і дотримуються природних циклів, на які вказували відомі вчені (А. Ховард, В.В. Докучаєв, лорд Нортборн, Т.С. Мальцев) у галузі органічного сільського господарства.

По-третє, перехід до органічного сільського господарства не означає повної відмови від усіх принципів сучасного сільськогосподарського виробництва. Фермерські господарства самостійно визначають рівень використання мінеральних добрив і отрутохімікатів. При цьому свобода вибору повинна спиратися на особисті здібності фермерів до ведення господарства, тобто від того, яким чином вони будуть орієнтувати виробництво на попит і конкуренцію виробленої продукції.

Збільшення частки продовольчої продукції, виробленої на основі використання генетично модифікованих

організмів у розвинених країнах, що завдає певної шкоди організму людини, також сприяє створенню органічного сільського господарства. Аналіз продуктів харчування, позиціонованих на ринках України, свідчить про те, що в даний час споживачі віддають свої переваги продуктам, які повністю забезпечують бажаний рівень задоволеності. Виробництво продуктів, що володіють цією властивістю, можна налагодити тільки в сільськогосподарських підприємствах, що працюють за принципами органічного сільського господарства.

Не можна виключити, що створення основи для фактичного розвитку органічного сільського господарства вимагає вирішення ряду організаційно-економічних проблем. Отже, стверджувати, що органічне сільське господарство буде займати провідне місце в забезпеченні населення України продовольством, не можна. Але при цьому з урахуванням наявності великого обсягу потреб в екологічно чистій продукції, використання економічних, кліматичних і культурних умов, держава може серйозно стимулювати вітчизняних сільгоспвиробників у збільшенні її обсягу. Саме висока реалізаційна ціна органічної продукції може виступати помітним джерелом доходів фермерських господарств.

Технологія аграрного виробництва, що склалася в Україні, показала, що без внесення змін у систему ведення галузі та поступового переходу до органічного сільського господарства неможливо досягти істотних результатів у забезпеченні сталого становища на світових аграрних ринках. Найважливішим напрямком у вирішенні цього завдання виступає створення ринку, щоб у ньому попит і пропозиція на вироблену в країні сільськогосподарську продукцію перебували в необхідній рівновазі. Саме визнання через ринкові ціни суспільної корисності продукції змушує сільгоспвиробників впроваджувати у виробництво досягнення науково-технічного прогресу та досвід ведення сільського господарства інших країн. Стратегія розвитку аграрного сектору України передбачає необхідність вивчення досвіду розвинених країн світу для визначення основних напрямків розвитку сільськогосподарської галузі [3; 5].

Світовий досвід ведення аграрного виробництва показує, що сталого розвитку галузі можна досягти при забезпеченні оптимального поєднання використання наявних виробничих ресурсів. В обстановці дефіциту матеріальних і власних фінансових коштів основною умовою виступає економічне обґрунтування раціонального використання природного потенціалу. Його характеристика показує, що по різних регіонах України є унікальні природні умови, які дозволяють всебічно використовувати розміщення галузей сільського господарства країни на перспективу. Воно є не тільки основним резервом підвищення рентабельності, а й важливим фактором використання конкурентних переваг вітчизняних сільгоспвиробників.

Важливе значення для вирішення цієї проблеми має формування нової політики розміщення та використання внутрішніх факторів розвитку аграрної економіки. Тому проблеми визначення нових шляхів, форм і методів використання природно-ресурсного потенціалу України та її регіонів, розробка моделей "гірської економіки" та "економіки рівнинних зон", їх зближення і за де-

якими напрямками злиття з метою формування стійко розвиваючої галузі, є пріоритетною науковою основою.

Такий підхід може призвести до розвитку органічного землекористування як основної бази використання природного потенціалу країни для розвитку сільського господарства. Вивчення та застосування світового досвіду органічного сільського господарства у взаємозв'язку з віковими національними традиціями ведення галузі є основною передумовою подальшого зміцнення позиції галузі в національній економіці. Вибір цього напрямку відповідає інтересам, потребам, історії та культурі українського народу. Словом, органічне сільське господарство у широкому сенсі цього слова є "новою" філософією господарювання на землі.

Висунення на перший план проблеми соціального розвитку та історичної відповідальності за майбутнє аграрної галузі має стати основним принципом вибору органічного сільського господарства. Іншим принципом вибору є наявність можливості кордонів за різними зонами, яке спирається на врахування природного та економічного їх потенціалу. Розглянуті принципи переважно характеризують необхідність переходу до нового напрямку розвитку сільського господарства країни.

Перший принцип вказує на структурні перетворення в аграрному секторі країни та забезпечення зайнятості населення як необхідності вибору, другий — на використання наявного потенціалу для формування та розвитку органічного сільського господарства.

Аналіз ведення традиційної системи землеробства показує, що навіть із механічним додаванням до неї науки та інформації сільське господарство України вже не в змозі вирішувати проблему підвищення ефективності галузі. Наприклад, нинішній рівень використання зрошуваних земель у південних зонах, у силу їх деградації та втрати первинних властивостей і якостей, погіршення меліоративного стану земель останніми роками призвів до того, що значна частина сільськогосподарських угідь стає несприятливою для вирощування сільськогосподарських культур. Значна частина фонду зрошуваних земель країни перебуває в незадовільному стані.

Збереження та примноження родючості зрошуваних земель передбачає меліорацію залужених земель на значних площах, здійснення промивного режиму зрошення засолених земель. Якщо даний захід не буде проведено ефективно, то в найближчі 10—15 років країна втратить сотні тисяч гектарів родючих земель. Тому важливо виробити більш загальну теорію цінностей, що враховує вплив економічних, соціальних, етнічних та інших характеристик, включаючи традиції, психологію, образ і уклад життя українського селянина в розвитку галузі. Ключовим моментом тут може виступати формування якісних виробничих відносин, де буде визнана роль власності та її історичного місця в розвитку галузі [1; 3; 4].

В умовах ринкових відносин аграрна економіка має бути здатною до сталого забезпечення продовольчої безпеки країни. Вона буде досягнута шляхом використання наявних внутрішніх ресурсів. Твердження про соціально-економічну важливість розвитку органічного сільського господарства для сучасної України має сенс, принаймні, у трьох аспектах. Органічне сільське госпо-

дарство корисне для розуміння природи: 1) збереження та використання продуктивних сил села та забезпечення продовольчої безпеки країни; 2) визначення майбутньої аграрної економіки, яку називають змішаною, багатуоукладною; 3) розширення інтеграційних відносин України та зміцнення її місця на світових аграрних ринках. Якщо виходити з цієї логіки, то завдяки розвитку органічного сільського господарства будуть змінені функції сучасного сільського господарства, що дуже важливо не тільки для зміцнення національної економіки, а й повернення традицій українського народу у виробництві затребуваної на різних ринках екологічно чистої продукції.

Формування органічного сектору сільського господарства не означатиме відходу сільського господарства від індустріального виробництва. Світова практика показує, що обидві системи сільського господарства успішно функціонують одночасно і відбувається перехід на нову технологію майбутнього, який задовольнить теперішню потребу, не ставлячи під загрозу задоволення потреб майбутнього населення. Науково обгрунтована система ведення органічного сільського господарства забезпечуватиме створення найкращих умов для розвитку регіональних економік з урахуванням їх особливостей, трудових ресурсного потенціалу.

Нова система ведення сільського господарства, на наш погляд, дозволяє вирішувати і 4 загальнонаціональні цілі, які становлять основу економічної політики держави на перспективу:

- побудова суспільних відносин з притаманним їм соціально орієнтованим спрямуванням, з розвиненим аграрним сектором;

- досягнення реальної зайнятості населення та вирівнювання доходів шляхом підтримки менш сприятливих для аграрного виробництва регіонів, тобто передгірних і гірських зон (зокрема Карпат), які характеризуються низькопродуктивними землями;

- забезпечення продовольчої безпеки України на основі стимулювання фермерських господарств, різних форм господарювання у застосуванні технології, що веде до збереження природного середовища та збільшення виробництва екологічно чистої продукції, оскільки спостерігається гостра потреба в зниженні енергоємності виробництва;

- використання природних ресурсів України як ключових проблем розвитку національної економіки та застосування їх як основи формування органічного сільського господарства.

Органічний сектор України демонструє високий рівень адаптивності та стійкості до сучасних викликів, зумовлених повномасштабною війною. Попри складнощі з логістикою та руйнуванням інфраструктури, українські виробники продовжують утримувати позиції на міжнародному ринку та розвивати внутрішній попит. За даними сертифікаційних органів, станом на початок 2025 року спостерігається певне коливання площ земель з органічним статусом. Це пов'язано з тим, що частина земель опинилася в зоні бойових дій або на тимчасово окупованих територіях [2; 3].

Сільське господарство України характеризується наявністю великої кількості різнотипних товаровиробників, що створює умови для конкурентного середови-

ща на ринку сільгосппродукції. Більшість із них виробляють кілька видів товарної продукції, розвиваючи одночасно рослинництво і тваринництво. Таке ведення виробництва дозволяє використовувати побічну продукцію в різних галузях, а також земельні ресурси, непридатні для розширення посівів основних культур, для вирощування інших культур і закладки садів. Ці умови відкривають великі можливості для переходу до органічного сільського господарства. Особливе місце в новій системі ведення сільського господарства країни може зайняти виробництво ягід, овочів і фруктів, продукції бджільництва, рибництва, а також перспективні галузі національної економіки для виробництва екологічно чистої продукції [1; 2; 4].

Перехід від екстенсивних методів до багатуоукладності, розширення площі присадибних ділянок сільського населення, трансформація підприємств переробної промисловості, заготівлі та зберігання сільгосппродукції в даний час здійснюється при безпосередній і активній участі самих сільських товаровиробників, що є важливими умовами при виборі нового напрямку розвитку галузі.

При державній підтримці створення ринкових структур (продовольчі біржі, маркетингові центри, консультативні служби) і головне, розробки програм ведення різних галузей з урахуванням їх особливостей за принципами органічного сільського господарства дозволить кожній формі господарювання вибрати ту галузь, яка в найбільшій мірі відповідатиме її інтересам і можливостям.

Розумне використання природно-ресурсного потенціалу країни, застосування найбільш ефективних методів використання невідновлюваних природних ресурсів, включення в сільськогосподарську практику природних біологічних циклів і біологічних методів захисту створять умови для збільшення виробництва органічної продукції на душу населення. Однак при зосередженні значної частини населення країни в сільській місцевості використання традиційних методів ведення галузі призвело до того, що більшість сільгосптоваровиробників не бачать перспективи розвитку. Внаслідок цього відбувається активний відтік робочої сили села.

Забезпечення сталого розвитку галузі вимагає, щоб населення усвідомило і взяло на себе відповідальність за стабільне споживання сільськогосподарської продукції через збереження якості наших земель та їх родючості. Уряд і зацікавлені органи країни повинні стимулювати таке стабільне споживання, спрямоване на досягнення хорошої якості життя, через систему вдосконалення земельних відносин, освіти моделі інформованості громадськості сіл, забезпечення сталого розвитку гірських, передгірних зон і виробництва там кращих продуктів, що відповідають екологічним стандартам.

Органічне сільське господарство при його повному складанні та функціонуванні призведе до створення багатофункціональної аграрної економіки. Вона сприятиме організації та розміщенню фермерських господарств, малих, середніх і спільних підприємств залежно від особливостей територій, природно-ресурсного та трудового потенціалу, перспективності сіл, зон і регіонів країни. Такий підхід збагатить зміст і поняття органічної системи ведення сільського господарства ринко-

вого типу і дозволить досягти сталого розвитку та ефективного використання корисних територій на віддалену перспективу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки щодо формування та розвитку органічного сектору сільського господарства в Україні:

1. Актуальність переходу: В умовах виснаження ґрунтів, необхідності зниження енергозалежності аграрного сектору та зростання попиту на екологічно чисту продукцію, перехід до органічного сільського господарства є стратегічно важливим напрямком сталого розвитку аграрної економіки України.

2. Природно-ресурсний потенціал: Україна володіє значними природними перевагами (родючі ґрунти, різноманітність кліматичних зон), які при раціональному використанні дозволяють сформувати конкурентоспроможний органічний сектор. Особливий потенціал мають гірські та передгірні райони Карпат, а також екологічно чисті зони Полісся.

3. Економічна ефективність: Незважаючи на вищі трудовитрати на початкових етапах, органічне виробництво забезпечує вищу реалізаційну ціну продукції, що виступає суттєвим джерелом доходів для фермерських господарств. Крім того, це дозволяє зменшити залежність від дорогих імпортованих мінеральних добрив та хімікатів.

4. Модель господарювання: Найбільш ефективною моделлю функціонування органічного сектору в Україні є поєднання малих сімейних фермерських господарств (зокрема в нішевих галузях: ягоди, мед, трави) з великими кооперативними підприємствами, орієнтованими на експорт зернових та олійних культур.

5. Роль держави та інфраструктури: Успішний розвиток сектору вимагає активної державної підтримки у створенні ринкової інфраструктури (маркетингові центри, консультативні служби), спрощенні процедур сертифікації та стимулюванні внутрішнього попиту через екомаркування продукції.

Література:

1. Бондаренко В. М. Економічна ефективність органічного виробництва в Україні: монографія. Київ: Аграрна наука, 2024. 280 с.

2. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо маркування органічної продукції" від 20.09.2025 № 3500-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 16.02.2026).

3. Органічна Україна 2025: статистичний збірник / за ред. О. В. Панина. Київ: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки", 2025. 115 с.

4. Прокопенко О. В. Маркетингові стратегії розвитку ринку органічної продукції: навч. посіб. Харків: ХНТУСГ, 2024. 210 с.

5. Фінансово-кредитні механізми підтримки органічного агробізнесу: методичні рекомендації / Інститут агроєкології і природокористування НААН. Київ, 2025. 95 с.

References:

1. Bondarenko, V.M., (2024), *Ekonomichna efektyvnist orhanichnoho vyrobnytstva v Ukraini: monohrafiia* [Economic efficiency of organic production in Ukraine: monograph], Ahrarna nauka, Kyiv, Ukraine.

2. The Verkhovna Rada of Ukraine, (2025), "Law of Ukraine 'On amendments to some laws of Ukraine regarding the labeling of organic products'", available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 16.02.2026).

3. Panin, O.V. (2025), *Orhanichna Ukraina 2025: statystychnyi zbirnyk* [Organic Ukraine 2025: statistical collection], National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics", Kyiv, Ukraine.

4. Prokopenko, O.V., (2024), *Marketynhovi stratehii rozvytku rynku orhanichnoi produktsii: navch. posib.* [Marketing strategies for the development of the organic products market: textbook], KhNTUSG, Kharkiv, Ukraine.

5. Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS, (2025), *Finansovo-kredytni mekhanizmy pidtrymky orhanichnoho ahrobiznesu: metodychni rekomendatsii* [Financial and credit mechanisms for supporting organic agribusiness: methodological recommendations], Kyiv, Ukraine.

Отримано редакцією журналу / Received: 23. 02.26

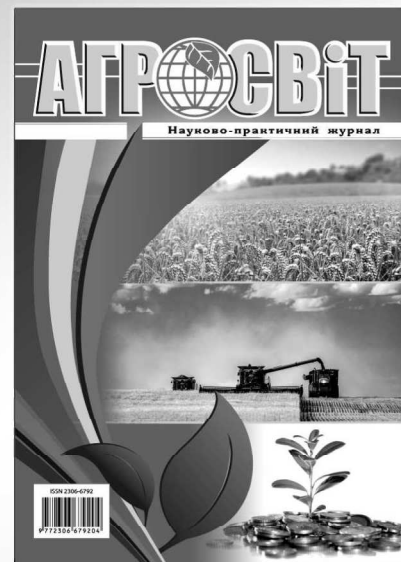
Профцензовано / Revised: 01. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292